

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

P. n. Licejska knjižnica

Ljubljana.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 28. julija 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 87.

Počutki naše prekomorske trgovine.

Vso prekomorsko trgovino Slovenije imajo v rokah Tržačani. Tam so tvrdke, ki imajo dosti veliko obzorje in dosti denarja, da se lahko bavijo z njo.

Mi tukaj, ki smo odrezani od morja, se nismo nikdar bavili s takimi stvarmi. Mi smo kmetovali, debatirali o političnih in kulturnih vprašanjih domačega kota ter prodajali svoje izdelke tujim trgovcem, na drugi strani pa kupovali, kar smo potrebovali, od tujih trgovcev. Nikomur ni prišlo na um, da bi šel iskati blago tja, kjer se proizvajajo, temveč ga je le kupil od onega, ki ga je prišel ponujati v hišo. Ravnotako smo prodajali svoje blago onim, ki so ga prišli iskati.

S političnim osvobojenjem se je precej razširilo naše obzorje ter smo začeli delati tudi na gospodarskem osvobojenju. To je pa tudi zelo težava zadeva. Prekomorski eksport se je poskušal v najrazličnejših branšah; izvažal se je hmelj, les, fižol, spominjski predmeti, gobe, čipke, zdravilna zelišča itd. Večinoma se je vse končalo z neuspehom. Glavni vzroki tega neuspeha so pa sledeči:

Kdor je videl bogastvo velikih tujezemskih trgovcev, je večinoma mislil, da so dobički pri prekomorski kupčiji velikanski. Zato je vsakdo zahteval pretirane cene, fako, da ni prišlo do kupčije, ali pa jo je potrdil le nekdo, ki je imel že v naprej namen, da ne bo plačal. Pri tem se spominjam primera, kako je neka prekomorska tvrdka vprašala za idrijske čipke ter dobila oferto, ki ni nudila konvencije. Na ljubljanskem velesajmu pa je potem kupila iste čipke od iste tvrdke za polovico oferirane cene — potom prijatelja, ki ni povedal, kam jih bo poslal. — Drugi so pa zopet z ozirom na obljubljeni visoko ceno blago poslali v konsignacijo in so sedaj veseli, če sploh še kaj zanj dobe.

Toda izkazalo se je tudi, da večinoma sploh nismo konkurenčni, čeprav skrajno kalkuliramo, ker konkurenca je tako srdita, da se zadovoljuje z minimalnim dobičkom. Razen tega je oni, ki je uveden, veliko na boljšem napram začetniku, ne le, ker boljše pozna razmere ter kreditno sposobnost posameznih tvrdk na dotičnem trgu, temveč zato, ker mora biti začetnik veliko, veliko cenejši, če hoče, da sploh kdo zaključi z njim. To pa, ker je kupcu nepoznan in ta ne ve, kako bo izpolnil svojo obveznost v primeru, da bi mu kupčija ne konvenirala več ob času dobave. V tožbe se nihče ne spuščati, zato pridejo v poštev samo tvrdke, o katerih ni le znano, da morejo izpolniti svoje obveznosti v takih primerih, temveč o katerih se tudi ve, da to hočejo.

Tudi imajo vse druge države konzulate, ki dajejo interesentom vsa navodila o tem, kako mora biti blago kondicionirano in kaj se išče, medtem ko mora to pri nas vsak sam izvedeti, seveda z ogromnimi stroški in bridkimi razočaranji.

Kdor hoče blago prodati, mora dati blago proti plačilu po 1 do 6 mesecev, sicer pa le globoko pod ceno. Razen večjega rizika, ki ga imamo mi, ki ne poznamo tako dobro trga, je pa tudi pri nas obrestna mera okoli 20%, medtem ko drugod dobra in znana tvrdka dobi denar z lahkoto po 6%. Če pa ta zasluži le to obrestno diferenco, je že jako vesela. Tudi nam manjka tako močno fundiranih

tvrdk, ki bi mogle imeti po več mesecev velike vsote na morju.

Tvrdke v pomorskih mestih tudi same prekladajo blago od vagona na ladjo ter si izgovorijo nižjo voznino, medtem ko smo mi navezani na jako drage špediterje ter smo tudi radi tega v slabši situaciji napram njim.

Razen tega se pri nas zahteva, da vsaka tvrdka, ki hoče vporabljaliti kak ključ za svoje brzojavke, založi istega na pošti ter plača še veliko pristojbino. Za našega začetnika je že itak drago, nabaviti si Code, še dražje je pa seveda nabaviti ga v več izvodih ter plačati velike takse. Še veliko dražje je pa seveda brzojaviti brez ključa. Razen tega so naše prekomorske brzojavne pristojbine veliko višje nego n. pr. v Italiji ter v vseh drugih trgovskih državah, kar zopet poslabša naš položaj. Ta polena pa si sami mečemo pod noge, kar doni še posebno paradokso; te ovire obstojajo čisto po nepotrebem.

Edina prednost, ki jo ima naš trgovec pred Tržačani, je ta, da ima možnost kupiti blago ugodneje. Ta ugodnost se pa zmanjšuje od dne do dne, odkar potujejo agentje italijanskih tvrdk po naši deželi in nakupujejo blago na isti način, kakor mora to stori tudi naš trgovec.

Iz vsega tega je razvidno, s kakimi težkočami se ima boriti naša mlada eksportna trgovina ter da radi najrazličnejših ovir ne moremo računati z nje skorajšnjim razmahom. Treba bo še hudih bojev in velikih žrtev, predno se bomo mogli kolikor toliko gospodarsko osamosvojiti.

Vidimo pa tudi, da obstoja nekaj ovir, ki bi se jih prav lahko odpravilo, če bi se hotelo podpirati našo trgovino. Aleksander Knez.

Kupčijski trgi v Orientu.

Zadnjič smo pisali o jugoslovanskem trgovskem približevanju orientalskim trgom. To so šele začetki, ki se pa lahko lepo razvijejo. Doslej so gospodarile in gospodarjajo zaenkrat še na teh trgih povsem druge države. Po vrsti si jih bomo ogledali. Danes Nemčijo. Nemčijo so imeli orientalc pred vojsko že zato radi, ker je bila od pravih velesil ona edina, ki ni imela v orientu političnih aspiracij. Nemci so to vedno poudarjali in niso hoteli povedati, da so le prepozno prišli. Zato so z vso vnemo začeli gojiti trgovske stike in jih sedaj po vojski s prav dobrim uspehom spet obnavljajo.

V poštev prihajajoče dežele so v prvi vrsti Turčija, Perzija, Egipet in one, kjer imajo Francozi in Angleži svoje mandate, v kolikor ti dve državi Nemčiji ne delata težkoč. Najzanimivejši je danes pač Egipet s svojo novo samostojnostjo. Egipet ima skoraj polnovredno zlato valuto in aktivno trgovsko bilanco. V importu je na prvem mestu Anglija, na drugem Francija, na tretjem Italija, na četrtem Nemčija. Na račun Anglije lezejo ostale glavne importerke kvišku. Uvoz obsega tekstilije, stroje, železino, gnojila, kemikalije, pijače, olje itd. Sitnosti delajo pogoji egiptskih importnih tvrdk, ki kupujejo navadno na večmesečne roke. Dosti naročil dajo javne gradbe, treba je vodovodov, cementa, vagonov i. dr. Prepovedan je uvoz orožja, streliva, tobačnih izdelkov, bombaža, bombaževga semena in nekaj vrst opiatov. Trgovski jezik v Egiptu je kljub temu, da je bila Anglija nad 40 let neomejena gospodarica dežele, še zmeraj franco-

ski. Ta jezik se pri orientalskih narodih iz zgodovinskih razlogov sploh še najbolje drži, najtudi včasih simpatije za Francijo niso največje.

To velja tudi za Turčijo! Sicer pa Turčija pri svojih gospodarskih delih ne dela nobene razlike, njen glavni cilj je, da ne postane nobena država Evrope v Turčiji merodajna, tudi na gospodarskem polje ne. Pri oddaji večjih javnih del — obnovitev Smirne, pozidava Angore, železnice, vodovodi, mostovi — napravijo tuji le načrte in to, kar se z domačimi delovnimi močmi na noben način ne da izvršiti. Vse drugo napravijo po natančno izdelanem načrtu domačini. Velepotezna dela pa ne gredo kar čez noč, treba je strojev in drugega orodja, in tu se da dosti zaslužiti. Dočim se Turčija upira uvozu vsega, kar bi se doma dalo narediti, je pa vendar dobra odjemavka za vsako nasebi produktivno blago, za prometne naprave in pomožno orodje; tako na primer parni in motorni plugi in vse orodje za obdelovanje zemlje, lopate, brane, sekire, kose, srpi, vrvi in tisočere one stvari, ki spadajo k moderniziranju industrije in poljedelstva. Domača industrija je še zelo rokodelska, poljedelstvo pa tiči deloma še popolnoma v metodah starega veka! Zato se je treba psihološko in tehnično zahtevam Turkov prilagoditi. Pri tem je treba paziti, da se politično kam ne obregnemo. Beseda »Turek« je danes ponos vseh, dočim se je prej imenoval tako samo maloazijski kmet nizkega rodu; beseda »Osman« se pa ne sme rabiti, opominja na čas sultanove vlade. Pravtako se je turščina očistila; za izraze železnica, lokomotiva, avtomobil, mašina itd. ima sedaj svoje lastne označbe, ki se jih je pač treba naučiti. Od takih malenkosti zavisijo včasih največje kupčije. V zunanji trgovini Turčije je na prvem mestu Italija, nato Francija, Anglija in Nemčija. Pa bo Nemčija kmalu na tretjem, v izvozu iz Turčije je že.

S par omejitvami velja to, kar smo povedali o Turčiji, tudi za Perzijo. Tudi tam nastaja moderna država, ki se hoče po turškem zgledu osamosvojiti in izdelati kolikor mogoče veliko doma. Zaenkrat je tuji trgovec seveda še neogibno potreben, in tudi tukaj se uveljavlja Nemčija čimdalje bolj. Zlasti nemški zdravniki, tehniki, inženjerji, stavbniki itd. so v Perziji dobrodošli. Prav tako tudi v sosealnem Afganistanu.

Doklej učinkuje domicil?

Po odgovoru na to vprašanje se je ravnalo vprašanje, je li more plačati dolžnik svoj dolg v avstrijskih kronah ali pa ga mora plačati, seveda po isti številki dolžne vsote, v češkoslovaških kronah.

L. 1912. je bil namreč dolžnik za dano posojilo sprejel (akceptiral) dve menici v prid svoji posojilnici, ki mu je dala posojilo. Menici sta bili udomljeni (domicilirani) pri nepi banki na Dunaju. Dolžnik je bival in še biva v kraju, ki pripada sedaj češkoslovaški republiki; istotako je v takem kraju imela svoj sedež in ga ima še sedaj uprica. L. 1913. sta bila na podstavi teh dveh menic izdana po trgovinskem sodišču na Dunaju menična plačilna naloga, ki sta se seveda glasila na tedanje avstro-ogrske krone. Naloga sta postala pravomočna. L. 1921. pa je plačal dolžnik posojilnici menično vsoto v žigosanih avstrijskih kronah. Upnica se pa s tem plačilom ni zado-

voljila, marveč je zahtevala plačilo v čeških kronah in je uvedla za obstanek prisilno izvršbo, ki jo je na podstavi meničnih plačilnih nalogov dovolilo trgovinsko sodišče na Dunaju, a za izvršitev zaprosilo dotično izvršilno sodišče na Češkem. Dolžnik je pa stal na stališču, da je kljub temu, da svoj čas udomljenka (domicilijatka) menic ni plačala in da sta se radi tega menici protestirali in pritožili, za ta njegov menični dolg Dunaj ostal plačilni kraj in kraj izpolnitve, da je torej junija 1921 smel svojo obvezo poravnati v avstrijskih kronah. Podal je torej pri trgovinskem sodišču na Dunaju proti izvršilnemu dovolilu t. zv. opozicijsko tožbo, s katero je zahteval, naj se uvedeno izvršilno postopanje ustavi.

Temu pravnemu naziranju pa sodišča niso pritrdirila. — Navadni plačilni kraj tuje menice (trate) je oni kraj, ki je naveden pri imenu pozvanca (trasata) in ki velja za njegovo stanovališče. V menici pa more pač biti naveden plačilni kraj, ki je različen od trasatovega stanovališča in se potem imenuje ta plačilni kraj domicil. Le izdatelju menice (trasantu) pa more biti do tega, da se navadna menica pretvori v domicilirano, ker ji s tem da večjo tržnost. Ni pa trasatu do tega, ki je namreč v takem primeru siljen, da skrbi za kritje na domicilu. Zato je tudi povsem dosledno, da ima samo trasant pravico, da trato domicilira. Trasant ravna torej ob domiciliranju sebi v prid, ne pa v prid trasatu, in je namreč trasat primoran, da skrbi za kritje na drugem mestu, kakor kjer se nahaja njegovo menično stanovališče, ki je dejanski pač večinoma isto, kjer resnično stanuje. Čim pa akceptant ni ustregel predpisu, naj plača na domicilu, je pa pač domicil prišel ob svojo svrhu in njegova naloga ob svoj predmet. Po zakonu ostane le še ta pravdna posledica, da se more, a ne mora, iztožiti pri sodišču domicila. Toda kake nadaljnje funkcije domicil nima več. Osebito preneha upnikova dolžnost, da se vzdržema briga pri domicilijatu ali akceptantu na domicilu, da dobi plačilo (iskavna terjatev). Odslej je stvar dolžnikova, da odvede plačilo upniku. Če je uzeviti v domicilu dogovorjen kraj izpolnitve, je izločen avtomatski po razvoju stvari. Odslej je le še to vprašanje, kam naj dolžnik odvede plačilo za upnika, ali z drugimi besedami, kateri kraj velja odslej za kraj izpolnitve, osebito še, če je postala menica judikatna obligacija (obveza iz sodbe). Tu velja določba § 905. odz. (še v stari obliki, ker gre za terjatev, ki je nastala pred 1. jan. 1917), da se mora pogodba izpolniti po prirodi ali svrhi opravila, če kraj izpolnitve ni izrečno dogovorjen. Po prirodi opravila pa je bila nastala iz terjatve, kjer je treba iti po plačilo (iskavna terjatev) terjatev, kjer je treba plačilo poslati (priosna terjatev). Kraj izpolnitve je torej odslej sedež upnice. Pa da je kraj izpolnitve tudi dolžnikovo (tožnikovo) stanovališče, je tožbeni zahtevek treba zavrniti. Tožnik je stanoval in še stanuje v češkoslovaški republiki, tožena upnica pa je imela tamkaj sedež in ga še ima. Tožnik mora torej uravnati svoje plačilo po zakonih češkoslovaške republike in sicer v valuti češkoslovaške republike in ne v valuti avstrijske republike. Ni uvideti, zakaj naj bi smel tožnik plačati v avstrijskih kronah, ko sta obe stranki pripadnika češkoslovaške republike. Če je slučajno menica bila domicilirana pri banki na Dunaju, namesto pri

isti banki v Pragi, more to tem manj biti odločilno, ko ni ta banka, pač pa tožena posojilnica bila upnica. Sicer je pa tudi upoštevati, da mora tožnikovo ravnanje upnico oškodovati. Kajti tožnik ne plača v staroavstrijskih kronah, ki so imeli zlato vrednost. Ne zadovolji se niti s tem, da bi se okoristil s tem, za kolikor je češka krona manj vredna od staroavstrijske. Pač pa misli, da more odpraviti upnico v avstrijskih kronah, ki so stale že junija 1921 mnogo pod češko krono (nekako 10 : 1). Za to ne govorijo razlogi pravičnosti, pač pa govori proti temu stvarni in pravni položaj.

Vrhovno sodišče reviziji ni ugodilo. — Da utemelji svoj tožbeni zahtev, ki ga opira na § 35. izv. r., je moral tožnik dokazati, da so po nastanku izvršilnega naslova nastopila dejansva, ki razveljavljajo zahtevo tožene stranke. Kaj je tu razumeti z »zahtevo«, kaže jasno to, da se omenja nastanek izvršilnega naslova. Menica po sebi pač še ni izvršilni naslov. Torej bi bil moral tožnik po § 1., št. 2 izv. r. dokazati, da so razveljavljene tiste zahteve, ki se podajajo iz meničnih plačilnih nalogov, navedenih v tožbi. Predmet izterjavanja s prisilno izvršbo nista menični vsoti, pač pa ona zneska s svojimi pripadki, ki sta s pripadki vred točno navedena v obeh meničnih plačilnih nalogih. Ker tožnik ne more trditi, da je bil v meničnih plačilnih nalogih določen poseben kraj izpolnitve, sledi, da je prav brez vsakega pomena svoječasno udomljenje (domiciliranje) menic za vprašanje, kje in kako se more s plačilom uničiti na potu izvršbe se nahajajoča zahteva iz meničnih plačilnih nalogov. Potem, ko sta stopila menična plačilna naloga v moč, tožnik ni bil niti več upravičen, da plača pri banki na Dunaju ali sploh kje na Dunaju. To je tudi že sam upošteval s tem, da v tožbi navedenih zneskov ni morda odposlal na to banko ali sploh na Dunaj, marveč zastopniku svoje tožene upnice. Tožnik od pravnomočnosti meničnih plačilnih nalogov naprej ni bil več menični dolžnik, marveč je bil dolžnik, obsojen na plačilo določenih, preko prvotnega dolga segajočih zneskov. Že tedaj je obstojalo razmerje dolga v avstro-ogrskih kronah z navadnim krajem izpolnitve med dvema osebama, ki sta obe imeli svoje stanovišče v ozemlju, ki je pozneje postalo del češkoslovaške republike. Nič se na tem ni spremenilo s tem, da je bilo po § 4. izv. r. trgovinsko sodišče na Dunaju za to pristojno, da dovoli izvršbo. Odslej si sčitata stranki nasproti zopet le kot zahtevajoči upnik in zavezanec pri izvršilnem sodišču, ki je v češkoslovaški republiki. Iz tega izhaja, da tudi ob presoji vprašanje, kakšen vpliv imajo spremembe valute, nima kar nič pomena že zdavnaj brezpomembno dejanstvo, da sta bila menici domicilirani na Dunaj. Presojati je namreč učinek plačil, kakor jih navaja tožba, samo po zakonih češkoslovaške republike, ki veljajo za oba dela. Če pa je to tako, je po dejanskih ugotovitvah spodnjih sodišč plačilo le delno, in torej ni utemeljen dolžnikov tožbeni zahtev, naj se izvršba ustavi, češ, da je izvršilni naslov ugasnil.

(Sodba dunajskega vrhovnega sodišča 3. junija 1924, Ob I. 321.)

R. St.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega sveta. — Piše Just Piščanec.

(Nadaljevanje.)

XVIII. ODLOČBA DR. SV. ŠT. 9413 OD DNE 1. NOV. 1924.

Dne 26. septembra 1923 sem prijavil za tvrdko O. za St. pri carinarnici v Ljubljani nekatere bombaževe tkanine točno po t. p. 277., t. 1 a, t. j. kot imajoče težo preko 120 gr. na 1 m² in v volku in snutku do 50 niti na 1 cm². Carinarnica je pri uradnem pregledu baje ugotovila, da imajo te tkanine preko 50 niti na 1 cm² ter da spadajo v t. p. 277., t. 1 b. Na podstavi takega površnega in netočnega izvida me je kaznila po čl. 166. car.

zak. Proti kaznitvi sem prijavil pritožbo na ministrstvo ter v njej argumentiral:

c) Glasom komentarija k carinski tarifi se mora, ako se pri štetju niti na tkanini ugotovi število, ki je na meji, če je tkanina tkana v isti gostosti, preiskovanje (štetje) izvršiti na več mestih, in šele potem ustanoviti število niti. Potemtakem, ako bi se pri taki preizkušnji ustanovilo, da izkazuje tkanina na 10 mestih po 54 niti, a na drugih 10 mestih zopet samo 46 niti, bi taka tkanina dosledno predstavljala bombažovo tkanino do 50 niti, katera bi spadala v t. p. 277., t. 1/a. Carinarnica ni pa postopala po tej odredbi, marveč se je zadovoljila samo s štetjem niti s pomočjo 1 cm² lupe (povečala); pri tem štetju so pa nastala odeljena mišljenja ter so nekateri carinski organi ugotovili 49 niti, a drugi 52 in 53 niti. Na podstavi tako površnega in pomanjkljivega izvida se je, po izvršenem nadpregledu, diktirala gorostasna kazen.

b) Predmetna tkanina ima faktično natančno 50 niti na 1 cm² ter je kot taka tudi fakturirana v originalni fakturi, katera se nahaja med akti. Brezdvomno spada torej v t. p. 277., t. 1/a, kajti v tar. post. 277., t. 1/b morejo spadati edinoletne tkanine, katere imajo več nego 50 niti (torej: 50 $\frac{1}{4}$, 50 $\frac{1}{2}$ itd. do 80 niti). Naziranje carinarnice, da spadajo v t. p. 277., t. 1/b, tudi tkanine, broječe natančno 50 niti, je popolnoma zgrešeno iz razloga, ker bi po tem naziranju tkanine od točno 50 niti ne pripadale niti v t. p. 277., t. 1/a, niti v t. p. 277., t. 1/b.

c) Deklaracijo sem sestavil samozavešno in v polnem prepričanju, da tkanine od natančno 50 niti spadajo pravilno v t. p. 277., t. 1/a, glasom teksta car. tarife. Da imajo resnično samo 50 niti, je dokaz tvorniška originalna faktura. Moral bi zato postopati proti tovarni sodnim potom, ako bi se ugotovilo, da faktura ne odgovarja istini. Povsem naravno je tudi, da je pri meni izključena vsaka namera z deklaracijo oškodovati državno blagajno.

Finančno ministrstvo je s svojim rešenjem Cbr. 67.793 od 7. oktobra 1923 pritožbo zavrnilo z naslednjo motivacijo:

»Da je postojanje dela utvrđeno sestavljenim zapisnikom angažovanih činovnika, koji su pregled vršili i sa čijim se konstatovanjem stožio i Carinski Biro kao stručno delo, krivična odgovornost dokazana je podnetom deklaracijom, pa kako je ožalbeno rešenje zasnovano na tim dokazima a žalbom se isti ne obesnažuju, to se ožalbeno rešenje ima osnažiti, a žalba odbaciti.

Stoga za navedenoga i saslušanja kolegijuma za reševanje carinskih krivica, a na osnovu čl. 199. car. zak. s pogledom i na zakon o taksama rešavam, da se ožalbeno rešenje kao na zakonu osnovano osnaži, a žalba kao neumesna odbaci.

Zoper spredaj navedeno rešenje sem vložil tožbo na sodišče Državnega Sveta ter v njej poudarjal:

Osnovo kazenskega dejanja ni Generalna direkcija carin niti razmotrila, niti preiskala, niti vzela v pretres v pritožbi navedene utemeljene razloge. Zato se mi vidi rešenje površno in brez vsake utemeljitve v zakonu iz sledečih razlogov:

I. V samem rešenju se z ničemer ne razveljavljajo niti dementirajo moje v pritožbi navedene trditve, da namreč carinarnica pri štetju in preizkušanju niti pri predmetni tkanini ni postopala po predpisih komentarija k tarifi, marveč se je zadovoljila s štetjem niti na 1 cm² tkanine s pomočjo povečalne lupe. Ni tudi nikjer potrjeno, da-li je Carinski biro kot strokovno oblastvo postopal po predpisih komentarija.

II. Generalna direkcija se ni spustila v bistvo mojega razmotrivanja v pritožbi pod b), da namreč spadajo tkanine, broječe natančno 50 niti, v t. p. 277., t. 1/a, in nikakor v višjo postavko, ker bi bilo po takem mišljenju tkanine z natančno 50 nitmi bile dosledno izključene iz car. tarife v obče.

III. Da so tkanine v guvaru bile

res tkane od natančno 50 niti, služijo kot nepobitni dokaz priložena tovarniška faktura in vzorci tkanin, prideljani aktu.

IV. Naravno je, da ne more biti o kazni za namišljeno krivdo, katero sem, ako je krivda, storil v polnem razumevanju topoglednih zakonskih določil in drugih predpisov, o čijih eventualnem drugačnem umevanju in vporabi dosedaj najvišje carinsko oblastvo ni izdalo nikakih objašnjenj.

Tudi Državni Svet se ni spustil v bistveno presojo gornjih razmotrivanj, marveč je z odločbo št. 9413 od 1. novembra 1924 našel: da je ožalbeno rešenje pravilno i na zakonu osnovano sa razloga, koji su u istem navedeni i stoga rešio, da se ova žalba odbaci kao neumesna.

M. M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Požarevcu izšolanj poljedelci in njihov vpliv na poljedelsko politiko. Za večje število učiteljev poljedelske tehnike smo osnovali šolo v Požarevcu. Oni so se učili tehnike. A vsi ti dijaki so bili prežeti z mržnjo napram nastopajočim pojavom denarnega gospodarstva, a morali bi učiti tehniko takega gospodarstva, tehniko, ki je predpogoj za denarno gospodarstvo.

Oni so mislili, kakor misli tudi še sedaj širša javnost, da zadostuje, da se tehniko le pokaže in ima dobro voljo, se potruditi in izučiti, pa bo vse tako, kakor si poželimo. Javnost je ob tej dobi menila, da se kulturne dobe morejo preskakovati in da se more preskočiti iz patrijarhalnega v kolektivno gospodarstvo in da je to treba samo hoteti, pa se zgodi.

Ti ljudje bi morali preobraziti poljedelstvo, ki je bilo po večini patrijarhalno, a v politiki so se borili proti pogojem, ki bi omogočevali denarno gospodarstvo in so s tem oteževali in preprečevali tudi to gospodarstvo. Zaradi tega niso imeli v prvih časih, ko so še prevladovali odnošaji in pogoji za patrijarhalno gospodarstvo, nobenih uspehov. Uspehi so izostali tudi pozneje, ko so se pogoji z železnicami in boljšimi cestami nekoliko izpremenili, ker so tudi takrat ostali samo propovedniki čiste tehnike brez ozira na odnošaje tehnike z upravo dobrin in gospodarstvom.

Ti ljudje si niso še danes na čistem o faktorjih, ki ustvarjajo gospodarstvo in o vplivu gospodarstva na tehniko ali o vplivu dobrin na tehniko. Če bi poznali vpliv faktorjev, ki tvorijo gospodarstvo in njegovo tehniko, bi bili oni prvi delovali na to, da se ti faktorji izpremenijo ali bi vsaj razjasnili vpliv faktorjev na poljedelstvo in njegov razvoj. Potem bi si bili na jasnem, kaj je treba delati, da se ali v vsej državi ali v posameznih delih uvede denarno gospodarstvo in nova uprava dobrin, primerno novi tehniki. Kajti, dokler ima, na primer v arilskem srezu od 9 občin samo dvoje vozne ceste, v ostalih se pa blago s konji samo prenaša, in to v užitek okrožju, ne more biti v teh občinah niti govora o novi upravi dobrin in njeni tehniki. A na žalost ni arilski srez edini brez voznih potov.

Ker so ti ljudje večinoma voditelji poljedelske politike, poljedelskega pouka in poljedelske tehnike, niso sposobni za svoja mesta, ako zares hočemo napredka. Naše prebivalstvo si ni na jasnem, kakšni so pogoji za denarno gospodarstvo, njegovo tehniko in racionelno poljedelstvo, vidi le, da pospeševanje poljedelske tehnike same ničesar ne pomaga, in je začelo prezirati poljedelske tehnike, kakor da bi bili oni krivi, da nimamo javnega varstva, potov, mostov, železnic, cenenega kredita in urejenih tržišč, urejenih šum, premerjene zemlje itd. itd. (Dalje sledi.)

Trgovina.

Licitacija za zakup tobačnih zalog in podzalog. — Uprava samostalne monopolne uprave razpisuje v zadnjih »Službenih Novinah« zakup tobačnih zalog in podzalog za čas od 1. januarja 1926 do 31. decembra 1927, torej za dobo dveh let. Zaloge in podzaloge se oddajo v zakup osebam, ki se zadovolje z najnižjim odstotkom provizije, katero dobi prodajalec na drobno. Najvišji odstotek provizije za založnika znaša 7%. Ker dobi od te provizije trafikant 5%, bo šlo pri licitaciji samo za to, kateri ponudnik bo šel s ponudbo dalje izpod 7%. Ponudbe se bodo javno sprejemale dne 27. avgusta t. l. do 11. ure dopoldne v pisarni načelnika prodajnega oddelka državnih monopolov v Beogradu, odpro pa se istega dne na seji upravnega odbora monopolne uprave.

Prodaja škartpapirja. (60.000 kg) se bo vršila dne 20. avgusta t. l. pri ekonomskem odelenju direkcije državnih železnic v Ljubljani. Tozadevni specialni in splošni pogoji se dobe pri tem odelenju proti plačilu 30 Din.

Razglasitev konkurza o imovini Ivana Bračka, trgovca v Gornji Radgoni. Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Gornji Radgoni dne 4. avgusta 1925 ob devetih. Oglasitveni rok do dne 25. avgusta 1925.

Industrija.

Mezdno gibanje v bosanski lesni industriji. — Vsled velike industrijske krize hočejo posamezni industrialci znižati režijske stroške in so v to svrhu hoteli delavcem podaljšati delovni čas, na kar pa delavci niso pristali. Zdi se, da bo prišlo te dni do delavskih gibanj v raznih podjetjih. Dosedaj so stopili delavci v štrajk samo v enem podjetju.

Češkoslovaška železarska industrija na Balkanu. — V zadnjem času narašča izvoz češkoslovaške železarske industrije na Balkanu, kjer si je pridobila skoro v vseh državah stalne odjemalce. Na rumunskem trgu je že dosedaj prevladovala češkoslovaška železarska industrija. Sedaj pričenja tudi naša država naročati izdatne količine železarskih produktov na Češkoslovaškem. Tudi na Bolgarskem se je češkoslovaški izvoz izdatno povzdignil.

Denarstvo.

Uradni kurzi. — Za pravilno pobiranje taks po zakonu o taksah in pristojbinah in za pravilno preračunavanje vrednosti listin, ki se glase na zlato ali inozemsko zaluto, je minister financ za mesec avgust t. l. določil naslednje povprečne kurze: 1 napoleonor = Din 220.—, 1 turška lira = Din 248.—, 1 angleški funt = Din 276.—, 1 dolar = Din 56.75, 1 kanadski dolar = Din 56.25, 1 zlata nemška marka = Din 13.50, 1 zlati zlot (poljski) = Din 9.40, 1 avstr. šiling = Din 8.—, 100 francoskih frankov = Din 267.—, 100 švicarskih frankov = Din 1102.—, 100 ital. lir = Din 209.—, 100 belgijskih frankov = Din 262.—, 100 holandskih goldinarjev = Din 2278.—, 100 romunskih lejev = Din 27.50, 100 bolgarskih levov = Din 41.30, 100 danskih kron = Din 1200.—, 100 švedskih kron = Din 1530.—, 100 norveških kron = Din 1020.—, 100 pezet = Din 823.—, 100 drahem = Din 91.—, 100 češkoslovaških kron = Din 168, 1 milijon ogrskih kron = Din 800.—

Prekrižani (krosirani) čeki v našem poštnem čekovnem prometu. Pošiljanje čekov poštne hranilnice je povzročalo inozemskim, pa tudi domačim zavodom velike izdatke na poštinah, oteževalo pa je tudi sicer naš promet z inozemstvom, kjer so krosirani čeki že uvedeni, ker poštna hranilnica ni upoštevala iz inozemstva dohajajočih krosiranih čekov naših računometnikov ter je celo honoriranje takih čekov odklanjala, češ, da se v smislu naših sedaj veljavnih predpisov čeki s prekrižanjem razveljavljajo. Da odpomore tem nedostatkom in doseže ugodnosti, ki jo nudi krosiranje čekov glede varnosti in čim večjega zavarovanja pošiljatelj čeka poštne hranilnice, je Zbornica za trgovino obrt in industrijo v Ljubljani s posebno spomenico naprosila poštno hranilnico, da tudi v naši kraljevini uvede krosirane čeki. Nadzorni odbor poštne hranilnice je o tej

spomenici sklepal na seji dne 20. julija t. l. in sklenil, da se lastnikom čekovnih računov pri poštini hranilnici in njenih podružnicah dovoljuje, da čeke, katere izstavljajo na poštino hranilnico, morejo prečrtati z dvema posevnima paralelnima črtama preko sredine čeka, a med črte morajo napisati: »Odobriti v računu«. Tako prekrižani (krosirani) čeki se ne honorirajo v gotovini, ampak odobrujejo samo na računu predlagatelja. Ako predlagatelj čeka nima čekovnega računa pri poštini hranilnici, more ček prezentirati samo s posredovanjem kakšnega denarnega zavoda, ki ima čekovni račun pri poštini hranilnici.

Znižanje obrestne mere? — Vsled vedno naraščajoče vrednosti dinarja se je poživila smisel za varčevanje, hranilne vloge se dvigajo in banke razpolagajo z vedno večjimi gotovinskimi sredstvi, ker marsikdo ne obnavlja svoje zaloge po razprodaji v polnem obsegu, ampak vsled sigurnejšega in po navadi večjega dobička nalaga svoj denar v denarnih zavodih. Zaradi tega niso bile banke nikdar likvidnejše nego so danes in imajo na žiroračunu pri Narodni banki ogromne vsote. Obrestna mera hranilnih vlog pri bankah se je vsled tega znižala na 5—6%. Znižala se je tudi obrestna mera za vezane vloge. Kljub temu dotok hranilnih vlog in plodnosnih naložb še vedno narašča. Po znižanju obrestne mere za vloge naj bi sedaj prišlo na vrsto znižanje obrestne mere za posojila, ker so nekateri denarni zavodi pasivne obresti spričo opisanega položaja na denarnem trgu že zdatno znižali.

Poština hranilnica. — Koncem meseca maja t. l. je bilo otvorenih pri glavnem zavodu in pri podružnicah v Beogradu 1222, v Sarajevu 2750, v Ljubljani 4115 in v Zagrebu 3848, skupaj 11.755 čekovnih računov, koncem meseca junija t. l. pa v Beogradu 1284, v Sarajevu 2574, v Ljubljani 4131 in v Zagrebu 3863, skupaj 11.852 čekovnih računov. Vloge so znašale koncem meseca maja t. l. v Beogradu 71.777.998 dinarjev, v Sarajevu 50.016.825 Din, v Ljubljani 62.355.627 dinarjev in v Zagrebu 73.132.830 Din, skupaj 257.283.280 Din in koncem junija 241.877.395 Din. Skupni promet je znašal v mesecu juniju 3006 milijonov dinarjev, od tega 1320 milijonov brez gotovine, to je približno 44% celotnega prometa.

Davki in takse.

Vložite pridobinske izjave. — Gremnij trgovcev v Ljubljani opozarja vse svoje člane, da poteče rok za vložitev pridobinskih izjav za priredbeno dobo 1926/27 dne 31. julija t. l. Oni, kateri izjave še niso vložili, naj to store čimpreje. Tiskovine dobe pri davčni administraciji v Ljubljani. — Načelstvo.

Carina.

Novo carinsko tarifo s pojasnili in alfabetičnim seznamom izdala bivši pomočnik ministra financ g. dr. Gospodnetič in naš rojak pomočnik generalnega direktorja carin g. dr. Šmid. Knjiga je že v tisku in izide kot ročna izdaja v osmerki na približno 20 tiskanih polah v sredi meseca avgusta t. l. Stala bo 200 Din brez poštnine, katera se posebej zaračunani. Naročila in denar sprejemajo Carinska in javna skladišča d. d. v Zagrebu, Vodovodna ulica 20.

Promet.

Kretanje parobrodov broderske delniške družbe »Oceania«. — »Mrav« je odpotoval dne 17. t. m. iz Tyne v Šibenik; »Jadera« je preplula dne 18. t. m. na poti Trst Gibraltar; »Zorac« je odplula dne

23. t. m. iz Šibenika v Genovo (proga Las Palmas); »Sava« se nahaja na Reki, odkoder odpluje v Split, Šibenik, Sušak, Reko in Trst; »Kostrena« je priplula dne 22. t. m. na Tenerifo, odtod je odplula po progi Las Palmas v Casablanca, kjer vkreca blago za Reko in Trst; »Sud« je dospel dne 25. t. m. v Benetke, »Morava« se nahaja v Belfastu, od koder je namenjena v Jadransko morje; »Vladimir« pluje v Grčijo in »Diamant« je odplul dne 25. t. m. iz Trsta v Grčijo.

Dostava vozov za prevoz drv. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja vse interese na potrebo, da se izvrši prevoz drv za kurjavo v teku meseca avgusta in septembra t. l., ker je v izvojni sezoni računiti z velikim pomanjkanjem vagonom in se bo ves vozni park uporabljal v prvi vrsti za prevoz kvarljivih poljskih pridelkov itd. Da se izognejo poznejšim neprilikom in pritožbam, je v interesu trgovcev s kurjavo, da pravočasno disponirajo na svoja oddajna skladišča za zimo potrebne količine kurjave.

Zvišanje italijanskih jadranskih tarifov. — Zaradi padca lire se je v Italiji tekom meseca julija jadranska tarifa že dvakrat zvišala. Dne 1. t. m. se je zvišala povprečno za 8 do 10%, a od 20. t. m. dalje še za 1%. Inozemstvo, ki prevažata blago preko jadranskih luk, ne občuti tega poviška, ker je lira toliko manj vredna, tako da je postal prevoz kljub zvišanju tarife vsled padca lire vendar še cenejši.

Izvoz in uvoz.

Nemški izvozniki o trgovskih stikih z našo državo. Nemški izvoznik opisuje v glasilu nemških izvoznikov trgovske stike z našo državo naslednje: Mrtvilo v jugoslovanskem poslovnem prometu, ki je bilo začetkom leta jako občutno, polagoma izginja in kaže se bistveno poživljenje trga. Italijanska konkurenca se je znova jako živahno pojavila in posrečilo se ji je napraviti znatne kupčije s tekstilnim blagom. Ker morajo trgovci, da si prihranijo za došlo blago jako visoko ležarino, takoj poravnati visoko carino, zastaja plačilo starih, že zapadlih faktur. Francoska konkurenca se jako trudi, da bi se uveljavila na balkanskem trgu in ponuja blago večkrat v lastno izgubo. V splošnem zahtevajo inozemske tvrdke plačilo v 90 dneh. Nemški izvoz na Balkan se v zadnjih tednih živahno razvija, izgubljajo pa odjemalce češkoslovaške tvrdke, ker se le težko prilagodujejo razmeram.

Razno.

Nova edinica naše trgovske mornarice. Naše domače Brodarsko Akcionarsko društvo »Oceania«, kupilo je te dni od nemških brodolastnikov parobrod s 2000 tonami nosilnosti, kojega se namerava uporabljati za redni trgovski promet z Egejskim morjem. Parobrod je tipa »shelterdeck«, a primeren je tudi za prevoz omejenega števila potnikov a posebno prikladen za prevoz bremen v partijah, kar se posebno zahteva v navedenem prometu. Predaja parobroda, ki se je krstil na ime »Morava« se je izvršila te dni v Belfastu, odkoder pride naložen s premogom na Jadran in bo že v prvi polovici avgusta prevzel redovito službo z Egejskim morjem.

Prizadevanja za povzdigo Reke. — Trgovska in obrtniška zbornica na Reki je povabila vse gospodarske organizacije in korporacije na Ogrskem na konferenco, ki se je te dni vršila na Reki. Na konferenci se razpravlja reško vprašanje. Rečani bi radi usmerili ogrski pomorski promet preko Reke. V to svrhu naj bi se

sodelovanjem ogrskih bank osnoval na Reki lombardni kreditni zavod, ki naj bi z lombardiranjem vskladiščenega blaga pospeševal trgovski promet.

Odgodene praške konference. — Konferenca nasledstvenih držav bivše Avstro-Ogrske, ki bi se morala pričeti dne 25. t. m. v Pragi, je odgodena za mesec november t. l. Na konferenci naj bi se razdelile predvojne obveze bivše monarhije. V mali antanti združene nasledstvene države so se sporazumele, da ne morejo rešiti vprašanja o razdelitvi dolgov bivše monarhije, dokler se ne ugotove terjatve, katere imajo posamezne nasledstvene države napram Ogrski. Terjatve naj se posebej ugotove na konferenci, katero nameravajo v doglednem času sklicati na Dunaj. Sele potem bo mogoče govoriti o razdelitvi dolgov.

Likvidacija vojnih dolgov med Bolgarsko in Rumunsko. — Med obema državama je dosežen sporazum glede medsebojnih vojnih obveznosti v tem smislu, da plača Bolgarska Rumunski pavšalni znesek 260 milijonov zlatih levov, Rumunska pa nasprotno vrne Bolgarom vse zaplenjene stvari.

Petrolej. Mednarodno gospodarstvo petroleja je preživelo v zadnjem času nekaj važnih dogodkov. Najprvo je dobila Turška petrolejska družba končnoveljavno koncesijo za črpanje virov v Iraku, za katere se je bil hud boj skoz celih 25 let. Kmalu po otvoritvi boja, leta 1904, je dala turška vlada Anatolski železniški družbi (Nemški banki) nekaj koncesij v okolici Mosula in Bagdada. Te koncesije so prešle pozneje na Turško petrolejsko družbo, ustanovljeno leta 1911 od Nemške banke, Royal-Dutch-Schell-skupine in od Turške narodne banke. Leta 1914 je prevzela pravice Turške narodne banke skupina Anglo-Persian, v kateri je udeležena merodajno angleška vlada, kakor je znano; ta je prevzela ves njen 50 odstotni delež na T. P. C. (Turkish-Petroleum-Co.). Tik pred izbruhom vojke je turška vlada obljubila družbi polnovredno koncesijo, na podlagi katere bi se bilo moralo črpanje v kratkem začeti. Vojska je vse skupaj preobrnila; črpanje n. pr. se še sedaj ni pričelo. V poštev prihajajoče pokrajine je mirovna pogodba ločila od Turčije in jih priklonila po večini kraljestvu Iraku, v katerem odločuje angleški vpliv. V pogodbi v San Remo je dobila prejšnji 25 odstotni delež Nemške banke neka francoska skupina; in slednjic je po principu »prostih vrat«, veljavnem za mandatne pokrajine, po dolgotrajnih angleško-ameriških pogajanjih dobila 25% tudi ameriška petrolejska industrija, oziroma njena voditeljica Standard Oil Co. Ker je imela gori omejenega holandska Royal — D. S. Co. tudi 25%, je znižala Anglo-Persian Co. svoj delež od 50 na 25%, to se pravi, angleška premoč v družbi je bila odstranjena. Tako imajo sedaj vsak eno četrtino odstotkov: Angleži, Amerikanci, Holandci in Francozi. Samo tisti nimajo nič, po katerih ima družba ime. V toliko so si ohranili Angleži še prvenstvo, ker je Royal D. S. Co tesno prepletena z angleškimi interesi in ker mora biti po pravilih nove koncesijske pogodbe predsednik T. P. C. zmeraj Anglež. Pravijo, da so mezopotaniški petrolejski viri najboljši na svetu. Sicer pa stvar v toliko ni še popolnoma v redu, ker je politična pripadnost mosulskega okraja še neodločena. Zveza narodov ima tukaj zadnjo besedo. — Velikega pomena za mednarodno petrolejsko gospodarstvo je nato drug dogodek, najnovejšega časa; Standard Oil Co. se je spet izdatno razširila, sprejevsji pred kratkim interese Dohenyja v Mehiki. Doheny je največji odkritelj mehikanskih petrolejskih virov in je bil doslej eden redkih neodvisnih petro-

lejskih magnatov sveta. Sedaj je pa prodal večino svoje Pan-American-P. Co. skupini Standard-Oil, ki je za upravo nove posesti ustanovila posebno družbo. V tej družbi je Dohenyeva skupina drugi delničar po številu delnic, a nima več dosedanjega vpliva na petrolejski trg. Ta transakcija je tembolj pomembna, ker je navrtala družba v Mehiki nov petrolejski vir z dnevno kapaciteto 200.000 barelov, torej eden največjih petrolejskih virov na svetu. Ta pridobitev pomeni veliko prednost za Standard Oil Co. v boju z Royal D. S. C. za petrolejsko gosposstvo sveta. — O tretjem pomembnem dogodku na svetovnem petrolejskem trgu je pa »Trgovski list« že poročal. Gre za odpoved koncesij v severnem delu otoka Sahalina, ki jih je dala sovjetska vlada leta 1922 ameriški skupini Sinclair. Ta skupina je svoj vpliv precejšnjevala, ni pravočasno začela s črpanjem in je s tem prekršila dogovor.

Državna borza dela v Mariboru. Od 19. do 25. julija je bilo pri tej borzi prijavljenih 110 prostih mest, 235 oseb je iskalo službo, v 58 slučajih je borza posredovala uspešno in 11 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 25. julija pa je bilo 3962 prostih mest prijavljenih, 6010 oseb je iskalo službo, v 1671 slučajih je borza posredovala uspešno in 433 oseb je odpotovalo. — Radi industrijske in denarne krize je brezposelnost velika.

Ljubljanska borza.

Dne 27. julija 1925.

Vrednote. 7% invest. pos. iz l. 1921 den 67, bl. 68; loter. 2½% drž. renta za vojno škodo, den. 245, bl. 248; Celjska posojiln., den. 201, bl. 205; Ljublj. kred. banka, den. 225, bl. 238; Merk. banka, Kočevje den. 101, bl. 105; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 810, bl. 820; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 67; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 104, bl. 131; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana den. 345, bl. 350; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100, bl. 110; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb bl. 45; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, blago 180; 4½% zastavni listi Kranjske dežel. banke den. 20; 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20.

Blago: Les: Antene, fco meja bl. 620; deske, 20, 25 in 30 mm, monte, fco meja bl. 500; hrastove vozovne deščice, I., II., 43 mm, 2,65 m, 53 mm, 2,85 m, fco meja bl. 1350; bukova drva, 1 m dolž., fco nakl. postaja 4 vag., den. 19, bl. 19, zaklj. 19. — Zito in poljski pridelki: Pšenica Hardwinter II., fco Postojna trans. blago 400; pšenica bačka, nova, par. Ljubljana bl. 360; oves, novi, bački, za avgust, par. Ljubljana bl. 265; kuruza bačka, par. Ljubljana bl. 225; laneno seme, fco Ljubljana den. 500, bl. 545; krompir novi, fco štajer. postaja bl. 78.

Tržna poročila.

Mariborski trg dne 25. julija 1925: Te ga dne je že ob osmih jutraj vse mrgolelo na Glavnem trgu. Videlo se je, da postaja Glavni trg vključ svojih obširnosti pretesen in premajhen. Prišlo je namreč 14 slaninarjev in kmetje so pripeljali 50 z zelenjavo in čebulo, 25 s krompirjem in 30 s sadjem naloženih vozov na trg in so morali porabiti tudi Strössmajerjevo ulico. Slaninarji so prodajali svinjino po 20 do 35, slanino po 25 do 30 in drob po 18 do 20 dinarjev kg; domači mesarji pa govedino po 10 do 17 in pol, teletino po 12 in pol do 19 in svinjino po 20 do 25 dinarjev kg, klobase pa po 25 do 35, prekajeno meso 30 do 40 in drgb po 8 do 15 dinarjev kg. Iz tega se vidi, da domači mesarji še vedno vzdržujejo konkurenco s slaninarji. — **Perutnina in druge domače živali** (okoli 900 komadov.) Cene so bile piščancem 15 do 30, večjim 30 do 75 dinarjev za par; kokošem 30 do 60, racam, gosem in puranom mladim 30 do 60, stariim 60 do 120 dinarjev; domačim zajcem 7 do 40, kozličkom 40 do 100. Te živali so se prodale kakor vsakokrat tudi to pot skoraj vse. — **Krompir, zelenjava, druga živila in evetlice.** Cene, ki so ta teden splošno padle, so bile: krompirju 5 do 6 dinarjev za mernik (7½ kg) ozir. 1.50 do 2 Din kg,

solati 2 do 4 Din kg, glavni solati 0.25 do 1.50, braziljski 1 do 1.50, ohrovtu in ohrovtovi repi 1 do 1.50, bučam 2 Din za komad, grahu stročjemu 5 do 7, fižolu stročjemu 5 do 8 din kg, grahu luščene-

mu 7.50 dinarjev liter, rdeči pesi 1 do 2 Din komad. Crešnjam 5 do 10, marelicam 16 do 18, breskvam 18 do 20, jabolkam in brusnicam 4 do 8 Din kg, jagodam 10 do 12, malinam 8 do 12, borovnicam

2 do 2.50 Din liter. Kumaram 0.25 do 3 Din, pomarančam 1 do 3, limonam 0.50 do 1.50 Din komad, grozdju, katero je bilo prvokrat na trgu, 25 Din kg, melonom 8 do 10 Din za komad, smokvam 15 do 17, tomatom 8 do 10 Din kg, jajcam 1 do 1.25 din komad, maslu 40, kuhanemu 54 Din kg, mleku 2.50 do 3, maslinem olju 26 do 28, bučnemu olju 18 do 20 Din liter. — Cvetlice 0.50 do 6 Din z lonci vred po 15 do 75 Din komad. — **Lončena in lesena roba.** Ta se je prodajala po 0.50 do 1.50, lesene vile za seno po 15 do 20, grablje 20 do 25 in cepeci po 15 Din komad. — **Seno in slama.** V sredo dne 22. julija so kmetje pripeljali 13 vozov sena in 2 voza slame, v soboto 25. julija pa 8 vozov sena in 2 voza slame na trg. Cene so bile senu 45 do 70, slami pa 30 do 37.50 Din za 100 kg oziroma 1.25 do 1.75 Din za snop.

Letina za češplje v Bosni. — Po obvestilu trgovske in obrtniške zbornice v Sarajevu bo letos letina za češplje srednja. Računa se, da se bo pridelalo v Bosni približno 1000 vagonov in sicer v Brčki in okolici 800, drugod pa 150—200 vagonov. Kvalitativno bodo češplje letos boljše nego so bile lani in predlanskim.

Tržne cene v Milanu. — Na Milanskem trgu so notirale dne 13. t. m. povprečne tržne cene za 1 kg žive vage: za vole I. vrste lir 6.70, II. vrste lir 6.—, III. vrste lir 4.50, za krave I. vrste lir 6.50, II. vrste lir 5.50 in III. vrste lir 3.70, mlada živina I. vrsta lir 10.40, II. vrste lir 9.10 in III. vrste lir 7.50, teleta I. vrsta lir 6.60, prašiči za klanje v teži nad 180 kg lir 8.90, zaklani v teži nad 180 kg lir 10.20. Isti dan se je prodajalo žito: pšenica (domača) lir 156—157, inozemska pšenica lir 167—172, riž (Ostiglia) lir 250—260, navaden lir 240—260, »mez-zagrana« lir 135—155, koruza: italijanska lir 123—125, rumena inozemska lir 126—128, inozemski oves lir 130—132, domača rž lir 125—130, domač oves lir 135—140, fižol beli lir 150—180, pisan lir 120—150, mešani lir 100—120, moka: pšenična 00 lir 255—260, pšenična 0 lir 245—250, koruzna lir 141—144.

Dobava, prodaja.

Dobave: Vršile se bodo naslednje obertalne licitacije: Dne 30. julija t. l. v pisarni Stalne vojne bolnice v Ljubljani glede dobave svinjske masti, riža, zdroba in krompirja. Dne 1. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave cina. — Dne 4. avgusta t. l. pri 40. pešpolku v Ljubljani glede dobave makaron, pšeničnega zdroba,

ješprenjeka, fižola, riža, svinjske masti, olja in kisa. — Dne 10. avgusta t. l. pri direkciji železnic v Subotici glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala. Dne 14. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave mehaničnih in električnih strojev za električno centralo na postaji Subotica. Dne 17. avgusta t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave blaga »amerikan«; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave aparatov za brzojavne, telefonske in signalne naprave; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafskega orožja; pri Komandi vojnega okruha v Otočacu glede dobave mesa za garnizijo Otočac; dne 18. avgusta t. l. pri komandi mesta v Sisku glede dobave mesa za garnizijo Sisak; dne 20. avgusta t. l. pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave mesa za garnizijo Banjaluka.

Oddaja del. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. avgusta t. l. ponudbe za oddajo: 1. pleskanja mostovne konstrukcije mostu čez Savo pri Črnučah, 2. poprave borovniškega vialukta in 3. voženj pri progovni sekciji Ljubljana gl. pr.

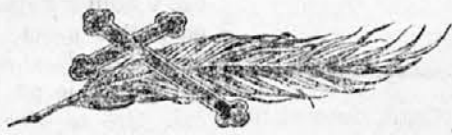
Prodaja gumijevih odpadkov in stare pocinkane pločevine. Ekonomsko odelne direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe za nakup gumijevih odpadkov in stare pocinkane pločevine.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Kolesa in šivalne stroje kupujte edino le pri Josip Petelinc-u

znamko
Gritzner, Phönix in Adler ter posamezne dele za kolesa in stroje, pneumatike, igle Lamerr. Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezenju je brezplačen.
Na veliko! Na malo!

Za jugoslovanski patent št. 167 od 1. avgusta 1914 na »Stiskajući valjak za istiskivanje vode iz vlažnih komada bez kraja ili poput svoda iz drvenog vlakna ili celuloze« se iščejo kupci ali odjemalci licence. Cenj. ponudbe na ing. Milan Suklje, patentni inženjer, Ljubljana, Selenburgova ulica 7.

GREMIJ TRGOVCEV ZA SREZ KRANJ javlja pretresljivo vest, da je njegov velezaslužni podpredsednik gospod

Ziherl Rudolf

v Škofji Loki nenadoma preminul.

Pogreb se je vršil dne 25. t. m. ob 18. uri na pokopališče v Škofji Loki.

Blagopokojnik je bil med ustanovitelji naše organizacije ter je bil od početka njen podpredsednik. Neumorno in požrtvovalno je deloval za napredek in procvit trgovstva.

Bodi mu časten spomin!

V Kranju, dne 24. julija 1925.

GREMIJALNO NAČELSTVO.

TISKARNA „MERKUR“

Trg.-ind. d. d.
LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah
Lastna knjigovoznica

Telefon št. 552
Račun pri pošt. ček. zavodu št. 13.108

Edini tihi pisalni stroj z neomejeno trpežnostjo

L. C. SMITH & BROS., MOD. 8
brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečaji na krogličnih ležiščih.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./1.
Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in tehničnih strojev.

Kupujte samo pri JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

otroške majce, damske nogavice, kopalne hlače, kravate, naramnice, galanterijo, dišča mila, palice, nahrbtnike, najnižja cena na veliko in malo
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

IVAN JAX IN SIN, Ljubljana, Gosposvetska c 2

Najboljši šivalni in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Desetletna garancija. Pisalni stroji „Adler“ in „Urania“. Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Styria“, „Waffenrad“, „Kayser“.

Oglašajte v „Trgovskem listu“!

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani
priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko in deželne pridelke raznovrstno rudniško vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Brzojavke: Kredit Ljubljana

Telefon šte. 40, 457, 548, 805, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.